

Rıza Zıngal'ın ardından...

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Pazar, 19 Temmuz 2020 09:17 -

1970'li yılların ikinci yarısında örgütlenmenin envanterini çıkaracak durumda değildik. Nerede vardık, biliyorduk ama sürekli olarak başka yerlerden insanlar çıkıyor, ilişkiye geçiyorduk. TDAS gittiği yeri örgütlüyordu, bazı durumlarda o önden gidiyordu, peşinden koşmak zorunda kalıyorduk.

Ankara'dan doğup gelişmiştik ama İstanbul ve İzmir merkezli örgütlenmeler gibi biz de Ankara merkezli değildik, farklı yerleşim birimlerine yayılmıştık. Bu nedenle çok sayıda yoldaş yıllar sonra birbirinin varlığını öğrenecek ya da hapishanelerde aynı davadan yargılananlar olarak karşılaşacaktı.

Ankara Polis Koleji'ni bitiren bir yoldaşımız olduğunu biliyordum, tanıımıyordum. Sadece "konumunu korusun, komiser olsun" dediğimi hatırlıyorum, ama olmadı.

Rıza ile 1979'da sürgün olarak gittiğim Aydın hapishanesinde karşılaştık. Aynı kentte bir banka soygununda çatışma sonucu yakalanmışlardı, çatışmada bir polis ölmüştü.

Dört kişiydiler. İlk defa geniş ve zemini toprak bahçesi olan hapishane görüyordum. Herkes aynı yerde havalandırmaya çıkıyordu.

Buradan kaçılabilirdi. Plan yaptık. Ciddi sorun adli mahkuma hissettirmeden bu işi nasıl örgütleyeceğimizdi. İç içe yaşıyorduk ve mutlaka her hareketimiz gözetleniyordu.

Kısa süre sonra adli mahkumlara özellikle sözü geçen kişiyi tanıdım: Ertuğrul. Soyadını yanlış yazmamak için belirtmiyorum çünkü tam hatırlamıyorum. Salihli hapishanesinde savcıyı öldüren kişiydi, buraya sürgün gelmişti ve kaçmak istiyordu. Kaç yıldır içerdeydi, bilmiyorum ama defalarca girip çıkmış olsa gerekti, kısacası bu alemin insanıydı.

Rıza Zingal'ın ardından...

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Pazar, 19 Temmuz 2020 09:17 -

Adli mahkum birbirine güvenmez, bu konuda haklıdır da. Siyasilere güvenirdi ama siyasilerde de sorun hapishaneyi bilmemeleriydi. Bu herkes için geçerlidir. Ancak değişik hapishaneleri dolaşmışsanız ve daha da önemlisi genellikle siyasi koşullarda kalmamışsanız, tutuklu ve mahkumların davranış tarzını öğrenebilirdiniz. Isparta hapishanesinde geçirdiğim aylarda bu konuda çok şey öğrenmiştim. Siyasi koşuhta sonuçta kendi aranızda kalırsınız, okuyup yazmak açısından iyidir ama hapishanedeki kitleden de koparsınız. Isparta'da kaldığım 11 ayın büyük bölümünde siyasi koşuhta değildim. Önce siyasi sayısı az olduğu için siyasi koşu yoktu, kurulduktan sonra yönetimle takışınca dağıtıldı ve uzun süre "seçilmiş" adli mahkumla birlikte kalacaktım: değişik hapishanelerden "ıslah olması mümkün değil" diye seçilip yeni açılan ilk E-Tipi hapishane Isparta'ya gönderilenlerin kaldığı 7. koşu...

İlk yapılacak iş içeriye silah sokmaktı, yaptık.

Sonra kaçış yerini tespit edip kapının üstündeki demiri bir tarafından kestik. Kapı bahçeye açılyordu, ardından duvar geliyordu.

Gece bütün gardiyanları rehin aldık. Çocuk koşusu da ayarlanmıştı, eğlence düzenliyorlardı, büyük gürültü vardı. Demirin diğer ucunu keserken jandarma durumu anladı, hapishanenin çevrildiğini gördük.

Ne yapacağız? İçerde isyan başlatmanın şartları yok, sayımız çok az, mahkum da bize katılmaz. Klasik çare savcuyu çağırıp teslim olmaktır. Süleyman "Siz gidip yatın, ben hallederim" dedi. Başgardiyanı çağırıyor. Süleyman hapishanenin ağası, içeriye giren uyuşturucuyu başgardiyan getiriyor. Başgardiyan iki kişi gösterip, "diğer gardiyanlara söyle, sizi rehin alan bunlardı, yoksa sen bilirsin" diyor. Savcı geliyor ve aynen böyle oluyor. Silah dersiniz kayıp, karanlıkta silah sanmış da olabiliriz yani!

Hapishanede hayat normale döndü, sadece gardiyanlar birkaç metre ilerimizden geçiyordu. Tecrübeyle sabitti ki burada fazla kalmayacak, hepimiz sürgüne gidecektik.

İstanbul'da sıkıyönetim ilan edilmişti, mahkemem oraya kalktığı için ilk ben gittim. Daha sonra Rıza ve diğer arkadaşlar Isparta'ya sürgüne gidiyorlar. Bundan sonra yaklaşık 30 yıl bağımız kesilecekti. O hapishanedeyken ben kaçtım, o tahliye olduğunda da ben ülkede değildim.

Rıza Zıngal'ın ardından...

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Pazar, 19 Temmuz 2020 09:17 -

2008 yılında kamuoyuna açık olarak örgüt içi hesaplaşmaya başladığımızda internet üzerinden yazıştık. Sonraki yıllarda daha çok İbrahim Yalçın ile bağlantısı oldu. İbrahim'in ilettiğine göre "Acilciler dinlenme tesisleri"ni çalıştırıyormuş.

İbrahim hayata veda ederken "gözüm arkada kalmıyor" demişti. Tarihimiz bir pislikten temizlenmişti. Hastalığı sırasında Rıza ile telefonda konuştum. Rıza ve bu arada kaybettiklerimizin hiç birisinin gözü arkada kalmamıştır. Geleneğe sahip çıkıldı, isim yeniden bilinir oldu.

Tabii aradan yıllar geçti, kimisi halen aktif politika içindedir, kimisi değildir ama herkesin anıları duruyor ve özenle korunuyor. Bu anıları temizledik, tapulu arazimize yapılan gecekonduyu yıktık, yaparı da tarihimizin dışına attık. Bir bölümümüz hayatının son yıllarında bunu görebildi, gözleri arkada kalmadı.

40 Yıl Sonra TDAS'ın arka kapağında şu cümle vardır: "Bu kitap, bir broşürün adını bir hareketin adı haline getirmiş olanlara ithaf edilmiştir."

Bunlardan birisi olan Rıza Zıngal artık yaşamıyor.